

Sygn. akt I ACz 2164/13

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Józef Wąsik

Sędziowie: SSA Regina Kurek

SSO del. Marek Boniecki (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2013 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) / (...) Spółki Akcyjnej w Ś.

przeciwko Instytutowi (...) w K.

o zapłatę

na skutek zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 11 października 2013 r., sygn. akt. IX GC 272/13

postanawia: **oddalić zażalenie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił wniosek strony pozwanej o udzielenie zabezpieczenia jej roszczenia o zwrot zapłaconych stronie powodowej kwot dochodzonych pozwem, wobec uchylecia wyroków zasądających te świadczenia - wraz z odsetkami, kosztami sądowymi i komorniczymi, w łącznej kwocie 3 132 566,32 zł – poprzez ustanowienie na nieruchomościach objętych księgami wieczystymi: (...), (...) (...) (...), (...), (...), (...) (...) hipoteki przymusowej łącznej w kwocie 3 132 566,32 zł

Sąd pierwszej instancji wskazał, że poza sporem pozostaje, że wyroki, które wydano w sprawie, zostały wykonane. Strona powodowa uprawdopodobniła, że roszczenie restytucyjne jej przysługuje. Okoliczności sprawy wskazują też na to, że prawdopodobnym jest na podstawie dotąd przeprowadzonych dowodów, że powództwo w całości lub części może zostać oddalone. Udowodnionym jest, że strona pozwana złożyła powodowej oświadczenie o odstąpieniu odmowy. Natomiast sporne między stronami jest, czy to oświadczenie było skuteczne ze względu na przyczynę odstąpienia wskazaną przez stronę pozwaną. Na obecnym etapie postępowania przed zakończeniem postępowania dowodowego twierdzenia pozwanej strony Sąd pierwszej instancji uznał za prawdopodobne, także co do tego, że strona pozwana nie miała obowiązku płacić wynagrodzenia stronie powodowej. Jeżeli natomiast strona pozwana nie odstąpiła skutecznie od umowy, to powinna zapłacić stronie powodowej nie całość wynagrodzenia, a jego część odpowiadającą stopniowi wykonania umowy przez stronę powodową. Prawdopodobnym jest, że strona powodowa nie wykonała umowy w całości, przedmiotowy piec, który wykonała strona powodowa dla strony pozwanej, nie został bowiem zamontowany u strony pozwanej. Na tej podstawie można – zdaniem Sądu Okręgowego - za prawdopodobne przyjąć, że strona pozwana nie miała obowiązku płacić wynagrodzenia stronie powodowej w całości lub w części, co z kolei oznacza, że roszczenie strony pozwanej o zwrot wyegzekwowanego świadczenia w całości lub w części jest prawdopodobne.

W ocenie Sądu pierwszej instancji strona pozwana nie uprawdopodobniła natomiast interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Na podstawie twierdzeń pozwanego nie można wyprowadzić wniosku, że wykonanie orzeczenia uwzględniającego wniosek restytucyjny, gdyby takie orzeczenie w sprawie zapadło byłoby utrudnione. Z wniosku o zabezpieczenie nie wiadomo bowiem nic o sytuacji majątkowej powodowej spółki poza niepartymi żadnym środkiem uprawdopodobniającym twierdzeniem o obciążeniu nieruchomości powodowej spółki hipotekami. Jako podstawę prawną swojego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał art. 730¹ §1 i art. 735 §1 k.p.c.

Postanowienie powyższe zaskarżyła w całości zażaleniem strona pozwana, wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie wniosku o zabezpieczenie roszczeń, ewentualnie o uchylenie i przekazanie Sądowi Okręgowemu sprawy do ponownego rozpoznania.

Skarżący zarzucił naruszenie przepisów art. 730¹ §1 i 2 w zw. z art. 736 §1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że uprawniony nie uprawdopodobnił interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia oraz art. 328 §2 k.p.c. poprzez brak wskazania podstawy faktycznej oraz wyjaśnienia podstawy prawnej postanowienia w tej części, która odnosi się do braku uprawdopodobnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Strona pozwana podniosła, że ze sposobu sformułowania wniosku o udzielenie zabezpieczenia wynika wprost, iż uprawniony, wskazując na stan i ilość wpisów obciążeń hipotecznych, dotychczas ustanowionych na nieruchomościach obowiązanego i ujawnionych w księgach wieczystych, prowadzonych dla tych nieruchomości, a także na potencjalny czasookres oczekiwania na zwrot środków pieniężnych, posiadanych przez obowiązanego w chwili złożenia wniosku, a należących w świetle zapadłych wyroków uchylających do uprawnionego, uprawdopodobnił posiadany interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Podniesiono także, iż w rozpoznawanej sprawie, środkiem uprawdopodobniającym twierdzenie o obciążeniu nieruchomości obowiązanego hipotekami ujawnionymi księgach wieczystych, było wskazanie numerów tychże ksiąg oraz sądu, który je prowadzi. Przepis art. 730¹ §1 k.p.c. zwalnia strony i Sąd od zachowania szczegółowych przepisów o postępowaniu dowodowym. Skarżący podniósł również, że Sąd pierwszej instancji w treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie wskazał na brak załączenia odpisów przedmiotowych ksiąg wieczystych, co świadczyć miało o uznaniu złożonego wniosku za kompletny w zakresie wykazania wpisów hipotecznych, a tym samym uprawdopodobnienia interesu prawnego w zabezpieczeniu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pełni podzielić należy prezentowany w orzecznictwie pogląd, wg którego sąd jest związany sposobem zabezpieczenia wskazanym przez uprawnionego we wniosku (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 stycznia 2013 r., I ACz 2179/12, LEX nr 1267326). Strona pozwana wniosła o udzielenie zabezpieczenia jej roszczeń o zwrot zapłaconych stronie powodowej kwot dochodzonych pozwem, wobec uchylenia wyroków zasądzających te świadczenia, poprzez ustanowienie na szczegółowo opisanych ośmiu księgach wieczystych, w których strona powodowa została ujawniona jako wieczysty użytkownik – hipoteki przymusowej łącznej w kwocie 3 132 566,32 zł. Stosownie do art. 111¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 707 ze zm. – dalej: u.k.w.h.) łączne obciążenie hipoteką przymusową – poza przypadkami wyraźnie wskazanymi w ustawie – jest niedopuszczalne, chyba że nieruchomości te są już obciążone hipoteką łączną. Jednocześnie, zgodnie z ust. 2. powoływanego wyżej artykułu, podział zabezpieczenia pomiędzy poszczególne nieruchomości zależy od uznania wierzyciela. W rozpoznawanej sprawie, w księgach wieczystych, w których zgodnie z wnioskiem miała zostać wpisana hipoteka przymusowa ujawniona jest już hipoteka łączna umowna na rzecz (...) Bank S.A. w W.. Mimo tego wniosek o udzielenie zabezpieczenia nie mógł zostać uwzględniony. Uprawniony nie wskazał bowiem, w jakim zakresie każda z nieruchomości ma zostać obciążona. Aby spełniony został wymóg z art. 111¹ ust. 2 u.k.w.h., nie można poprzestać na ogólnym obciążeniu wszystkich nieruchomości hipoteką łączną. Tak sformułowane orzeczenie byłoby bowiem niewykonalne. Pamiętać należy, że zgodnie z art. 626⁸ §2 k.p.c., rozpoznając wniosek o wpis, Sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz księgi wieczystej. Jednocześnie treść

wniosku musi korespondować z dokumentem stanowiącym podstawę wpisu. Uprawniony nie mógłby zatem dopiero na etapie postępowania wieczystoksięgowego dokonać wymaganego przepisem art. 111¹ ust. 2 u.k.w.h. wyboru. Z kolei wpis hipoteki przymusowej do pełnej wysokości w każdej z ksiąg prowadziłyby do nadzabezpieczenia, co stanowiłoby naruszenie art. 730¹ §3 k.p.c.

Już zatem z powyższego względu zażalenie nie mogło odnieść zamierzonego skutku. Odnosząc się do kwestii uprawdopodobnienia roszczenia strony pozwanej, zauważyć wypada, że w rozpoznawanej sprawie spełnione zostały wymogi wynikające wprost z art. 415 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ §1 k.p.c. - w postaci uchylenia orzeczenia i spełnienia lub wyegzekwowania zasądzonego świadczenia. Nie oznacza to jednak, że spełnione przez stronę pozwaną świadczenie zostanie zwrócone w orzeczeniu kończącym sprawę. Zależy to bowiem od tego, czy i w jakim zakresie Sąd uwzględni żądanie pozwu. Zwrócić należy w tym miejscu uwagę na zaakcentowaną przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 grudnia 2012 r. możliwość proporcjonalnego ustalenia wynagrodzenia należnego stronie powodowej w przypadku częściowego wykonania przedmiotu umowy. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia Sąd pierwszej instancji nie wypowiedział się kategorycznie, w jakiej części roszczenie uznał za uprawdopodobnione, co jednak z przyczyn wskazanych wyżej, znaczenia nie miało.

Odnosnie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, to w świetle przedstawionej w uzasadnieniu zażalenia argumentacji oraz dołączonych wydruków treści ksiąg wieczystych, mógłby zostać on uznany za uprawdopodobniony. Nic nie stało przy tym na przeszkodzie, aby zostały one zaprezentowane przy wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Nie jest rzeczą Sądu, szczególnie w przypadku profesjonalnej reprezentacji strony, doszukiwanie się w treści ogólnikowo sformułowanego wniosku o udzielenie zabezpieczenia, twierdzeń uwiarygadniających przesłankę, o której mowa w art. 730¹ §2 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, wobec bezskuteczności podniesionych zarzutów, Sąd Apelacyjny na podst. art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c. postanowił jak w sentencji.